

www.DirectieveTherapie.nl

Dank voor uw download

U kunt er natuurlijk uit citeren, graag zelfs, maar dan wel met bronvermelding. U mag dit artikel ook ruimhartig verspreiden mits het niet voor commerciële doeleinden is. In die gevallen pas na onze schriftelijke toestemming.

Opname in bloemlezingen en readers moedigen wij aan, maar wel graag eerst even overleggen.

Alle rechten van de artikelen liggen bij
de Stichting Cognitie en Psychose.

Voor alle vragen:
info@gedachtenuitpluizen.nl

Boeken

Up-to-date

MARTIN APPELO

Mark van der Gaag, Tonnie Staring & **Lucia Valmaggia** (red.).
(2012). *Handboek psychose: Theorie, diagnostiek en behandeling*. Amsterdam: Uitgeverij Boom. 376 pp., € 37,50. ISBN 9789461054838

‘Wie op zoek is naar een up-to-date overzicht van psychotische verschijnselen en de behandeling daarvan, heeft met het *Handboek psychose* alle informatie in handen.’ Hiermee begint de omslagtekst van dit fraai uitgegeven boek. En om maar met de deur in huis te vallen: daarmee is niets te veel gezegd over dit goed leesbare, informatieve, door auteurs van (inter)nationale allure geschreven boek met een deel over ‘psychose’, een deel over diagnostiek en een deel over behandeling.

Het is al heel wat jaren geleden dat ik actief was in Psychoseland. Ook houd ik tegenwoordig de literatuur over psychosen en schizofrenie niet meer bij. Maar zoals dit met een oude liefde gaat, het blijft af en toe de kop opsteken, en op een of andere manier lijk je er selectief aandacht voor te hebben. Vandaar dat het *Handboek psychose* mij opviel, hoewel de prachtig geïllustreerde voorkant daar ongetwijfeld ook aan heeft bijgedragen. In elk geval leek het boek een goede kans om mijn inmiddels sterk verouderde kennis over dit onderwerp op te frissen.

Nu ik het boek uit heb, ben ik inderdaad ‘weer helemaal bij’, maar blijkt het met de degeneratie van mijn kennis wel mee te vallen. De laatste vijftien jaar is er namelijk niet heel veel veranderd in de inzichten met betrekking tot de theorie, diagnostiek en behandeling van psychosen en schizofrenie. Wel zijn er veel nieuwe nuances aangebracht en verdiepingen ontstaan in reeds bestaande kennis, maar er heeft niet zoiets als een paradigmaverandering plaatsgevonden en dus is er geen wezenlijk andere kijk op de stoornis en de behandeling ervan ontstaan.

Psychotische stoornissen worden in de kern nog steeds opgevat als het gevolg van een ontregeld dopaminesysteem waardoor het brein (en daardoor het functioneren) op een diffuse manier ontregeld

geld raakt. De patiënt probeert dit te bevatten met een gedachtewereld die wordt getypeerd door ontremde betekenisgeving. De verklaringen waar hij mee komt, leiden daarom meestal tot nog meer (en vooral sociale) problemen. Het fundament van de behandeling wordt gelegd door antipsychotische medicatie en vervolgens kan de patiënt met behulp van allerlei cognitief gedragstherapeutische technieken, psycho-educatie (ook voor familieleden), *symptom monitoring* en *management*, opname- en crisispreventieplannen, en op maat gesneden rehabilitatie worden geholpen om de gevolgen van de stoornis te hanteren en om er zo goed mogelijk mee te leven.

Naast een helder beeld van recente wetenschappelijke inzichten in de denkstijl van psychotische patiënten en een beschrijving van verschillende nieuwe, vooral cognitief gedragstherapeutische behandelvormen voor hallucinaties en wanen, is het boek vooral vernieuwend met betrekking tot de zogenaamde stadiëring van psychotische problematiek. Tegenwoordig gaat men er namelijk van uit dat de verschillende stadia van psychosen en schizofrenie worden gekenmerkt door eigen psychopathologie, een eigen prognose en dat ze eigen behandelmogelijkheden hebben. Een groot deel van de veertien hoofdstukken houdt rekening met dit stadiëringmodel, waardoor deze nieuwe poging om het overzicht op de heterogeniteit van psychotische problematiek te behouden als een rode draad door het boek loopt. Bovendien geeft dit model een rationele basis voor de behandeling van psychosen. Wie de hoofdstukken hierover aandachtig leest, voelt zich na het dichtslaan van dit boek volgens mij een stuk zelfverzekerder over welke interventie er wanneer het best kan worden aangeboden aan patiënten met psychotische problematiek en hun naasten. Daaraan is dan weer goed te merken dat er echt wel vorderingen worden gemaakt in Psycho-seland. Waar psychologen vijftientig jaar geleden nog vooral last hadden van een psychosofobie en dus patiënten met psychosen of schizofrenie het liefst vermeden, kunnen ze nu, vooral aan de hand van redacteur Mark van der Gaag, die zonder twijfel de Nederlandse nestor is op het gebied van psychotische stoornissen, met veel vertrouwen de confrontatie met deze eens zo gevreesde 'ziekte' aangaan!